

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE
CENTRUM EXCELENTNOSTI SOCIOHISTORICKÉHO
A KULTÚRNOHISTORICKÉHO VÝSKUMU
REKTORÁT, UL. 17. NOVEMBRA 15, 080 01 Prešov
tel.: 051/ 75 63 136 fax: 051/ 75 63 147
konya@unipo.sk

**SPRÁVA O ČINNOSTI CENTRA EXCELENTNOSTI SOCIOHISTORICKÉHO
A KULTÚRNOHISTORICKÉHO VÝSKUMU PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY
V PREŠOVE**

od 1. augusta 2010 do 31. decembra 2011

Centrum excelentnosti sociohistorického a kultúrohistorického výskumu (ďalej Centrum) bolo zriadené rektorom Prešovskej univerzity v Prešove ako celouniverzitné pracovisko dňa 1. augusta 2010. Stalo sa integrálnou súčasťou výskumného portfólia Prešovskej univerzity. Centrum pôsobí v súlade s dlhodobým zámerom Prešovskej univerzity, predstavuje koncentráciu najkvalitnejšieho výskumno-vývojového potenciálu univerzity, ktoré v spolupráci s ďalšími excelentnými pracoviskami výskumu a vývoja realizuje výskum a vývoj na medzinárodne porovnateľnej úrovni. Centrum realizuje excelentný výskum a vývoj v oblasti vybraných historických vied, cirkevných dejín a súvisiacich humanitných vedných odborov. Strategickým cieľom centra je vybudovanie a prevádzkovanie databázy prameňov pre výskum vo vybraných oblastiach historických vied, v súlade s tromi hlavnými prioritami činnosti centra.

Organizačnú štruktúru centra tvoria:

- správna rada,
- vedecká rada,
- riaditeľ,
- vedenie,
- oddelenia,
- redakcia

Správna rada je najvyšším orgánom centra. Správna rada má sedem členov, ktorými sú dvaja pracovníci centra, dvaja iní zamestnanci univerzity a traja členovia z externého prostredia. Na čele centra je jeho riaditeľ. Riaditeľ vedie centrum, organizuje jeho činnosť a zodpovedá za jeho výsledky, vrátane výsledkov hospodárenia. Riaditeľ reprezentuje centrum navonok a koná v jeho mene (t.j. ide o štatutára centra, ktorý v mene centra aj podpisuje zmluvy – ak je potrebné, má na to splnomocnenie od rektora, resp. dekana a pod.). Riaditeľ vedie zasadnutia vedenia a vedeckej rady centra a predkladá všetky dokumenty na vyjadrenie správnej rade a vedeckej rade centra. Vedenie centra je poradným orgánom riaditeľa. Tvoria ho riaditeľ, zástupca riaditeľa, vedúci oddelení a projektový manažér.

Centrum sa v zmysle strategického rozvojového dokumentu centra delí na tri oddelenia, v ktorých sa vykonáva budovanie databáz, výskum a ďalšie činnosti v súlade s plnením hlavných cieľov centra. Oddeleniami centra sú: Oddelenie pre výskum dejín cirkví a náboženstiev v stredoeurópskom priestore, Oddelenie pre štúdium migračných procesov v dejinách spoločnosti a Oddelenie dokumentácie a ochrany kultúrneho dedičstva Slovenska. Oddelenia centra riadia vedúci oddelení, ktorých vymenúva riaditeľ centra. Vedúci oddelení za činnosť oddelenia zodpovedajú riaditeľovi centra.

Zriadenie a budovanie centra sa uskutočňuje v zmysle projektu:

„Centrum excelentnosti sociohistorického a kultúrohistorického výskumu“

ITMS kód projektu: 26220120057

Žiadateľ: Prešovská univerzita v Prešove

Trvanie projektu: 08/2010 - 07/2013 (36 mesiacov)

Druh projektu: dopytovo - orientovaný

Celkové oprávnené náklady projektu: 4 182 843,19 EUR

Miesto realizácie projektu: Ul. 17. Novembra č.1, 080 78 Prešov

Námestie legionárov č.3, 080 01 Prešov

Operačný program: Výskum a vývoj

Projekt je spolufinancovaný fondom: Európsky fond regionálneho rozvoja

Prioritná os: 2 Podpora výskumu a vývoja

Opatrenie: 2.1 Podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja ako pilierov rozvoja regiónu a podpora nadregionálnej spolupráce

Kód výzvy: OPVaV-2009/2.1/03-SORO

Programové obdobie: 2007 – 2013

Počas trvania projektu od 1. augusta 2010 do 31. októbra 2011 koordinoval jeho jednotlivé etapy projektový manažér doc. PaedDr. Martin Pekár, PhD. s asistenciou PhDr. Zuzanou Birošovou. Od 1. novembra 2011 je projektovým manažérom doc. PhDr. Martin Javor, PhD.

V zmysle horeuvedeného projektu boli v rokoch 2010 a 2011 realizované nasledujúce aktivity:

1.1 Zriadenie centra excelentnosti v štruktúre Prešovskej univerzity (08/2010 – 11/2010)

Cieľ aktivity: formálne zriadenie centra v štruktúre Prešovskej univerzity, vypracovanie základných dokumentov centra, ktorými sa bude centrum riadiť.

Na základe tejto aktivity bolo Centrum na pôde Prešovskej univerzity zriadené. Bol vytvorený Štatút Centra, na základe neho potom personálne obsadenie Centra.

1.2 Zadefinovanie dlhodobého strategického plánu rozvoja

a výskumného plánu centra (08/2010 – 02/2011)

Cieľ aktivity: vytvorenie dlhodobého strategického plánu rozvoja centra, vytvorenie vedeckého, výskumného a vzdelávacieho programu.

Na základe tejto aktivity bol vypracovaný dlhodobý strategický plán rozvoja centra, vytvorený jeho vedecký a výskumný rámec.

2.1 Nevyhnutné stavebné úpravy priestorov centra

(08/2010 – 05/2012)

Cieľ aktivity: vybudovanie priestorovej základne centra - objektov, ktoré budú určené na realizáciu vedecko-výskumných aktivít, na disemináciu výsledkov vedecko-výskumnej činnosti centra a správu samotného centra.

Na základe tejto aktivity bola na základe verejného obstarávania podpísaná zmluva s firmou Euro-Building, a.s. Bratislava. Výstavba priestorov centra v podchode VŠA začala v októbri 2011, z dôvodu stále prebiehajúcich stavebných prác, pripravujeme Žiadosť o zmenu zmluvy týkajúcu sa posunu časového harmonogramu aktivity o 6 mesiacov. Stavba by mala byť ukončená do 13.09.2012, kedy ubehne rok odkedy bola Zmluva o dielo medzi Prešovskou univerzitou a víťaznou firmou Euro-Building, a.s. Bratislava v účinnosti)

2.2 Vybavenie centra excelentnosti kvalitnou informačno-komunikačnou infraštruktúrou (06/2011 – 07/2013)

Cieľ aktivity: objekty centra vybaviť kvalitnou informačno-komunikačnou infraštruktúrou, ktorá zodpovedá medzinárodným štandardom.

Na základe tejto aktivity bolo uskutočnené verejné obstarávanie na nákup techniky pre potreby Centra. Víťaznou firmou je firma Atos, a.s. v Bratislave, z ktorou sú predstavitelia Centra v kontakte. S nákupom techniky sa začne akonáhle to dovoľia priestorové podmienky na Centre.

3.1 Pilotný výskum centra vrátane diseminácie jeho výsledkov (11/2010 – 07/2013)

Cieľ aktivity: digitalizácia a zber materiálov potrebných pre napĺňanie multimedialného archívu a databáz, ktoré budú využívané širokou verejnosťou.

Táto aktivita je naplnením vlastnej činnosti centra, ktorá bude prebiehať ďalej aj po ukončení riešenia projektu. Vzhľadom na prebiehajúce stavebné práce a neukončenú predchádzajúcu aktivitu prebieha táto aktivita v provizórnych podmienkach.

Vedecko-výskumná činnosť centra v aktivite 3.1 je tematicky špecifikovaná v troch prioritách, na základe ktorých vznikli nasledujúce tri oddelenia centra:

ODDELENIE PRE VÝSKUM DEJÍN CIRKVI A NÁBOŽENSTIEV V STREDOEURÓPSKOM PRIESTORE

prof. PhDr. Peter KÓNYA, PhD. – vedúci oddelenia

Mgr. Ján ADAM, PhD.

prof. ThDr. Imrich BELEJKANIČ, CSc.
Mgr. Monika BIZOŇOVÁ
doc. PhDr. Miloslava BODNÁROVÁ, CSc.
PhDr. Jaroslav CORANIČ, PhD.
PhDr. Martin JAVOR, PhD.
Mgr. Annamária KÓNYOVÁ, PhD.
doc. PhDr. Eduard LUKÁČ, PhD. (od 1. novembra 2011)
prof. ThDr. Ján ŠAFIN, PhD.
prof. ThDr. Peter ŠTURÁK, PhD.
PaedDr. Viera VALLOVÁ
prof. ThDr. Ján ZOZULAK, PhD. (do 30. apríla 2012)

ODDELENIE PRE ŠTÚDIUM MIGRAČNÝCH PROCESOV V DEJINÁCH SPOLOČNOSTI

doc. PhDr. Ľubica HARBULOVÁ, CSc. – vedúca oddelenia
Mgr. Luciána HOPTOVÁ
prof. PhDr. Peter ŠVORC PhD.
doc. PaedDr. Martin Pekár, PhD. (do 31. 10. 2011)

ODDELENIE DOKUMENTÁCIE A OCHRANY KULTÚRNEHO DEDIČSTVA SLOVENSKA

doc. PhDr. Marián VIZDAL, CSc. – vedúci oddelenia
PaedDr. Patrik DERFIŇÁK, PhD.
Mgr. Ján ADAM, PhD.

V rámci tejto aktivity bolo od novembra 2010 uskutočnených spolu 74 domácich a zahraničných pracovných ciest, za účelom digitalizácie archívnych dokumentov a iných archiválií pre potreby Centra. Súčasťou tejto aktivity je budovanie knižnice centra, digitálnej knižnice centra a digitálneho archívu centra. Do knižnice centra bolo darom a kúpou získaných približne 400 titulov monografií, edícií prameňov, časopisov a zborníkov s problematikou, korešpondujúcou s výskumnými zámermi centra.

Do digitálnej knižnice centra boli zakúpené všetky databázy Maďarského krajinského archívu v Budapešti, vydavateľstva Arcanum a Evanjelickej digitálnej knižnice. Knižnica sa permanentne rozširuje digitalizáciou najmä cirkevnohistorickej literatúry a štatistických prameňov.

Do digitálneho archívu centra boli vyhotovené alebo objednané digitálne kópie kanonických vizitácií z Krajinského evanjelického archívu v Budapešti, vicálnych súpisov, písomností urbárskej regulácie Márie Terézie a regnikolárneho súpisu z r. 1828 z Maďarského krajinského archívu v Budapešti, katolíckych kanonických vizitácií z cirkevných archívov v Košiciach a Spišskej Kapitule, kanonických vizitácií z Archívu gréckokatolíckeho arcibiskupstva v Prešove a študentských matrik Evanjelického kolégia v Prešove; priebežne sa zhotovujú digitálne kópie kanonických vizitácií z Archívu Predtiského dištriktu reformovanej cirkvi v Sárospataku, študentských matrik Evanjelického lýcea v Kežmarku a i.

Súčasťou výskumných aktivít centra a diseminácie výsledkov jeho činnosti je vydávanie dvoch vedeckých časopisov - Historia Ecclesiastica a historickej ročenky Annales historici Presovienses – a ďalších publikácií (monografií, prameňov a pod.)

Časopis Historia Ecclesiastica je vedeckým periodikom, ktoré vydáva Centrum vo Vydavateľstve Prešovskej univerzity. Historia Ecclesiastica publikuje zásadne len vedecké práce (štúdie) z dejín cirkví a náboženstiev na území Slovenska a ostatných krajín strednej

Európy, materiály, resp. pramene k tej istej problematike, ďalej recenzie vedeckej literatúry a informácie o vedeckých podujatiach s problematikou dejín cirkví a náboženstiev. Vedecké práce, materiály a stále rubriky (recenzie, anotácie, správy) sa uverejňujú v slovenčine, resp. vo svetovom, príp. českom, maďarskom a poľskom jazyku. Slovenské štúdie sú doplnené abstraktom vo svetovom jazyku a cudzojazyčné príspevky aj súhrnom v slovenčine. Do konca roku 2011 vyšli 4 čísla (jedno dvojčíslo a dve samostatné čísla za rok 2011). V súčasnosti sa pripravuje prvé číslo za rok 2012.

Historická ročenka *Annales historici Presovienses* je etablovaným periodikom s dlhoročnou tradíciou. V Centre sa podarilo dohnať sklz, ktorý ročenka vo vydávaní mala. Posledné číslo svedčí o rastúcej vedeckej úrovni periodika. Do mája 2012 vyšli v rámci Centra 4 čísla. (jedno dvojčíslo a dve čísla za rok 2011). V súčasnosti sa pripravuje prvé číslo za rok 2012.

Na základe objektívnych skutočností sa uskutočnilo aj niekoľko zmien v personálnej matici Centra. Na základe odchodu doc. PaedDr. Martina Pekára, PhD. Na iné pracovisko bol tento odvolaný z pozície projektového manažéra Centra. Do tejto pozície bol menovaný PhDr. Martin Javor, PhD. S účinnosťou od 1. novembra 2012. V odbornej personálnej matici za aktivitu 3.1 bol doc. PaedDr. Martin Pekár, PhD. nahradený doc. PhDr. Eduardom Lukáčom, PhD.

Centrum sa v roku 2011 snažilo reagovať na všetky relevantné výzvy grantových agentúr na podávanie projektov v oblasti výskumu a vývoja. V roku 2011 Centrum podalo Žiadosť o dotáciu na projekt na APVV (Agentúra na podporu vedy a výskumu) s projektom „Konfesionálny vývin a vývoj na území Slovenska v 17. – 20. Storočí“. Projekt však nebol zo strany Agentúry podporený. V marci 2012 Centrum reagovalo na výzvu Vyšehradského fondu, kde bol podaný „Strategic grant“ pod názvom „Hranice Európy a hranice v Európe“ Život na vonkajšej a vnútornej hranici štátov Vyšehradskej štvorky“ Do mája 2012 čakáme na vyjadrenie o úspešnosti projektu.

V Prešove, 20. mája 2012

Spracoval: Doc. PhDr. Martin Javor, PhD., zástupca riaditeľa centra a projektový manažér